

รายวิชา ภาษาไทย

เรื่อง เรียนรู้คำจากวรรณกรรมท้องถิ่น (๒)

รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
ผู้สอน ครูพัชรินทร์ ภูชนะศรี

เรียนรู้คำจากวรรณกรรม ท้องถิ่น (๒)

ขอขอบคุณวีดีโอจาก

ThailandRecord

เพลง ช้อยมากับแม่

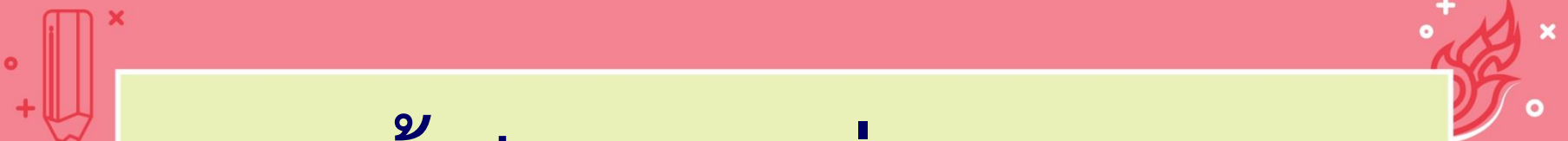
ศิลปินตัวน้อย น้ำหอม พรชนัน

คำร้อง ทวิน เคล้าเครือ ดนตรี นฤพนธ์ พานทอง

แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=NwMY2gqvbZE>

(ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น)

เพลงนี้เป็นเพลงที่ร้องในภาคใด
ลักษณะของเพลงเป็นอย่างไร

เพลงพื้นบ้าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายลักษณะของเพลงพื้นบ้านได้
๒. พุดและเขียนอธิบายคุณค่า
ของเพลงพื้นบ้านได้
๓. บอกความสำคัญของเพลงพื้นบ้านได้

เพลงพื้นบ้าน

เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะสืบทอดกันมาปาก
ต่อปาก ซึ่งรวมบทร้อยกรองและดนตรีพื้นบ้าน
เข้าด้วยกันสืบทอดกันมาด้วยปากเปล่า

ลักษณะเด่นของเพลงพื้นบ้านอยู่ที่
ความเรียบง่ายของถ้อยคำ
และความเป็นอิสระ ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว
เน้นความสนุกสนานเป็นหลัก

(หน่วยเพลงพื้นบ้าน. ภาษาไทย ๘ (คติชนวิทยาสำหรับครู)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ๒๕๔๒ : ๒๑๔.)

ลักษณะของเพลงพื้นบ้าน

๑. การร้องเล่นไม่ต้องใช้อุปกรณ์ประกอบ
มากมาย อาจใช้เพียงการปรบมือ
บางครั้งใช้ ฉิ่ง กรับ โทณ ไม่มีข้อบังคับ

๒. การแต่งกายแบบพื้นบ้าน

๓. นิยมใช้กลอนที่ลงท้ายด้วยสระ

เดียวกัน เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า

กลอนหัวเดียว เช่น

ลงท้ายด้วย **เสียงอา** เรียกว่า **กลอนลา**

ลงท้ายเสียงไอ เรียกว่า กลอนไ

ลงท้ายเสียงอี เรียกว่า กลอนลี

๔. ใช้คำเรียบง่าย ภาษาชาวบ้าน

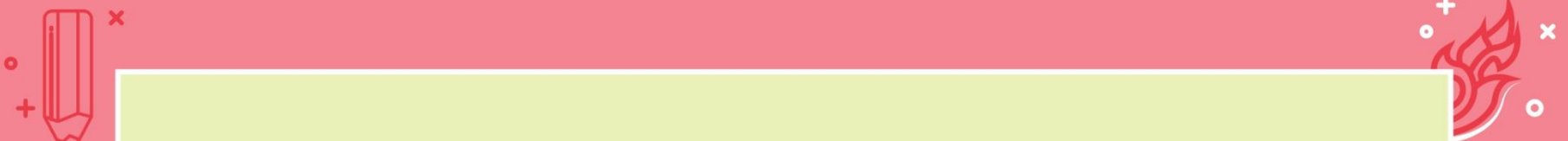
คำ สำนวน ตลกขบขัน เลียดสีสังคม

ทุกระดับ

๕. ใช้ไหวพริบปฏิภาณในการร้อง
โต้ตอบกันอย่างรวดเร็ว และเพื่อไม่ให้
การเล่นหยุดชะงัก จึงอาจตัดความ
เสริมความเพื่อให้พอดีกับจังหวะ
โอกาส และเวลา

๒. แสดงถึงวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ
ค่านิยม และวัฒนธรรมประเพณี
ของแต่ละท้องถิ่น

๗. ไม่ปรากฏหลักฐานว่า มีต้นกำเนิด
จากใคร ที่ไหน เพราะจำสืบทอดกันมา
หรือใช้วิธีครูพักลักจำ

อ่านเพลงฉ่อย แล้วตอบคำถาม

เพลงกับข้าวเพชฌฆาต

คำร้อง - ทำนอง จีว พิจิตร

ขับร้องโดย ขวัญจิต ศรีประจันต์ (ศิลปินแห่งชาติ)

วันนี้เป็นงานวันเกิด กินเลี้ยงกันเถิดสนุกกันดี
น้องทำอาหารต้องการเลี้ยงพี่ กับข้าววันนี้
อร่อยถึงใจ ...(ดนตรี)

เอ๋ย...เรื่องฝีมือทำกับข้าวใครไม่เท่าฉัน
คนเขาเลื่องลือกันทั้งเหนือใต้
วันนี้รวมกลุ่ม กันทั้งหนุ่มสาว
ทั้งอาหารหวานคาว ทำไว้

ไม่ต้องลงขันกินกันเถิด
วันนี้เป็นงานวันเกิดหนอไม่เป็นไร
ขอเชิญลิ้มรสเข้ามาทดลอง
ว่าฝีมือของน้องเด็ดแค่ไหน

ผิดแผกแมวดำตั้มยำข้าง
เฮี้ยแกงจืดเนื้อค่างกับกอไผ่
ฉู่ฉีกางคกจิ้งจกปิ้ง
ทั้งตุ๋กแกเผดขิงลึงยัดไส้

ลูกปืนแกงส้มรสกลมกล่อม

เกาเหลาลูกบอมบี้ใส่หอมหัวใหญ่

ซ็อนผัดพะแนงชะแลงเปรี้ยวหวาน

กระบองทอดมัน หัวหวานชุบไข่

ซูปไซ่ ใส่ลูกกระเบิดใส่ใบบัวบก
สระหมั่นมีดพก ห่อหมกป็นใหญ่
ของหวานก็มีรสดีเด่น นั่นคืออีโต้แช่เย็น
เลี้ยวจนแทบไล่

ตะพุดหวานกรอบจอบแช่ส้ม

ถ้าไม่เชื่อก็ชิมจะติดใจ

ทั้งต้นตาลเชื่อม ต้นกล้วยฉาบ

แกงบวชอีดาบฉั่นก็ทำได้

มะพร้าวหรือก็ไ้ส่ กันไปทั้งเปลือก

กินแล้วตาเหลือกปากันหลงไหล

เชิญตามสบายเหอะ ๆ หายห่วง

กินแล้วท้องร่วงกันทุกราย

เอ้ชา เอ้ชา ชาชาฉ่าชา หนอยแม่

(ดัดแปลงมาจากเพลงฉ่อยประยุกต์ ตำบลวังน้ำซับ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี)

๑. เพลงฉ่อย เป็นเพลงประเภทใด มีลักษณะการร้องอย่างไร

เป็นเพลงปฐิพากย์ ลักษณะการร้องจะมี
พ่อเพลง แม่เพลง ร้องโต้ตอบกันในเชิงกระเช้า
เข้าเหยโดยมีลูกคู่ร้องรับ ทำท่ารำ และปรบมือ
ให้จังหวะประกอบ

๒. เนื้อหาของเพลงกล่าวถึงอะไร

เป็นการประยุกต์แต่งเนื้อร้องใหม่เพื่อสืบสาน
การร้องเพลงฉ่อย ให้ทันสมัยเหมาะกับวัย
ฝ่ายชาย กล่าวบูชาคุณพระรัตนตรัย ไหว้บิดา
มารดาครูอาจารย์ เทพเทวาบนสวรรค์ชั้นฟ้า
และไหว้ครูเพลงฉ่อย

เพื่อให้การแสดงเป็นไปด้วยดี
จากนั้นตั้งจิตอธิษฐานจะอนุรักษ์สืบสาน
เพลงพื้นบ้านนี้ให้คงอยู่ต่อไป

ฝ่ายหญิง กล่าวทักทาย เมื่อพบกัน
ต้องมีการกล่าวทักทายสวัสดิกัน

๓. การร้องเพลงฉ่อย ผู้ร้องประกอบด้วย
ใครบ้าง แต่ละคนทำหน้าที่อะไร

พ่อเพลง แม่เพลง และลูกคู่รับ

พ่อเพลง แม่เพลง ร้องโต้ตอบ กระเช้าเข้าแห่กัน
โดยมีลูกคู่ร้องรับว่า เอชา เอชา ชาฉ่าชา นอยแม่
ทำท่ารำ และปรบมือให้จังหวะประกอบ

๔. ปัจจุบันยังมีการแสดงเพลงพื้นบ้านประเภท “เพลงฉ่อย”หรือไม่ อย่างไร

ยังมีการร้องเล่นในงานประเพณีสงกรานต์
และงานลอยกระทง เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย
และเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ปัจจุบันมีการร้อง
เพื่อการค้าในเชิงธุรกิจด้วย เช่น รายการจำอวดหน้าม่าน
มีการประยุกต์เพลงฉ่อยให้เนื้อร้องเข้ากับยุคสมัย

๕. นักเรียนจะสามารถสืบสานการร้อง
เพลงพื้นบ้านได้อย่างไร

ชื่นชมศิลปะพื้นบ้าน เรียนรู้ ฝึกร้อง
และเผยแพร่การร้องเพลงพื้นบ้าน
ให้อยู่คู่ท้องถิ่นตลอดไป

เพลงพื้นบ้าน

มีความสำคัญอย่างไร

สรุปบทเรียน

เพลงพื้นบ้าน เกิดจากภูมิปัญญา
ของคนในท้องถิ่น ที่สะท้อนให้เห็น
วิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ
วัฒนธรรมและประเพณีของคน
ในท้องถิ่น มีคุณค่าควรอนุรักษ์ไว้